

Szerkesztőség
és
kiadóhivatal:
KASSA
Kossuth Lajos-utca 16
✱
Szerkesztőségi
telefon: 150. sz

NAPLÓ

FÜGGETLEN POLITIKAI NAPILAP.

ELŐFIZETÉS:

Helyben:
Egy évre . . . 14.— korona
Fél évre . . . 7.—
Negyedévre . . . 3.50
Vidéken:
Egy évre 20 korona
Fél évre 10
Negyedévre 5
Egyes szám ára 4 fill.

HIRDETÉSEK FELVETETNEK: A kiadóhivatalban, Kossuth Lajos-utca 16. szám alatt. (Beküldés a Füzekas-utcaról.) Telefon 150. szám

FELELŐS SZERKESZTŐ:
MURÁNYI JÓZSEF.

Kapható minden dohánytözsdeben.
Megjelenik délután 5 órakor.

Iparfejlesztés Kassán.

Cikksorozat.

I.

Kassa, márc. 27.

A magyar iparfejlődésről sok szó esik. Hires nemzetgazdánk ankéteken szónokolnak róla, a sajtó gyönyörű cikkeiben erről ír s ennek érdekében viselik honleányaink a tulipán mellűt. Dacára a közvélemény és a közönség érdeklődésének, semmivel sem jutunk előbbre. A lakosság mindinkább elszegényedik s a kivándorlás félelmetes arányokban növekszik. Természetesen mindezért a kormányt teszik felelőssé, mert minálunk mindent a kormánytól várnak. Nem akarjuk fessegetni, mennyire jogos ezen szemrehányás, annyit azonban megállapíthatunk, hogy más országok kormánya sokkal kevesebbet törődik az illető állam iparával, mint a miénk s mégis ott virágzik az ipar. Számítalan oka van annak, hogy minálunk az ipari élet fejlődése megakad és kizökken a természetes utjából s ezért e helyütt azoknak csak némelyikét sorolhatjuk fel.

1. *Az indolencia.* Mihelyst nálunk valaki hosszú fáradságos munka után egy kis tükere tesz szert, amelyből szegényesen megélhet, pénztét betétként kamatoztatja, vagy bérházacskát vásárol magának s beszünteti a további működést.

2. Ha akad is ember, kinek *iparvállalkozáshoz* kedve és képessége van, úgy tőke dolgában megakad. S ennek hiányában egész életén át kézműiparra van kárhóztatva, melylyel alig szerezhet többet, mint a mennyi minimális életszükségletét kielégítheti. A sok pénzintézet kereskedőt, tisztviselőt pénzzel támogat, azonban a kézműiparosnak nem nyújt segédkezet.

3. *Pénzintézeteink,* főleg a vidékiek — valóságos ellenszenvvel viselkednek az iparos iránt. A betéti üzlet milliókat juttat a kezeik közé, melynek különben az ipar látná hasznát, de viszont abból keveset juttatnak az iparnak, mert attól félnek, hogy számításainak kárát látják. És nem is minden alap nélkül, mert pénzintézeteink élén legkritikább esetben állanak olyan emberek, akik ipari ügyekben járatosok. Egyoldalú képzettségüknél fogva alig értenek egyébhez, az árfolyamnál, a kamattáblázatnál és esetleg az arbitrage üzletnél. Ezenfelül pedig túl kényelmesek ahhoz, hogy az iparfejlesztés mikéntjének fürkészé-

sével főlöszleges fáradságot vállaljanak magukra.

Azok a veszteségek, melyeket pénzintézeteink, az ipari vállalatoknál végzett transzaktiók alkalmával szenvedtek, csakis erre a kényelemre vezethetők vissza. Mindent az íróasztal mellől irányítanak, írásbeli információkat szereznek be és ezeknek alapján, melyek rendszerint igen kétes értékűek, bocsátkoznak kombinációkba.

4. Az ipari vállalkozások legnagyobb ellenségei a helyi hatóságok. Szinte hihetetlen, hogy minő nehézségekkel kell megküzdenie az iparosnak, amíg céljaihoz ér és mennyi kellemetlenséget kell elszenvednie, hogy a hatóságokkal összeütközésbe ne kerüljön.

De legyen erről ennyi elég általánosságban. E sorok célja megmutatni az utat, mely mind e siralmas állapotok dacára alkalmas arra, hogy az iparfejlesztéshez vezessen, még pedig első sorban Kassán, e városban, melyben élünk, melyben egykor az ipar virágzott.

A tanács fegyelmi ügye.

Husvét után döntés.

A fegyelmi választmány összeül.

A közgyűlés által a tanács ellen elrendelt fegyelmi ügy a jövő héten döntés alá kerül. Ismeretes, hogy az erdőgazdálkodás ügyében a közgyűlés mulasztásokat látott s azért *Tfirszt* Vendel tanácsost és *Szönyey* István erdőmestert állásától felfüggesztette, míg *Münster* Tivadar nyug. polgármester, nemkülönben a tanács-tagok közül *Éder* Gyula nyug. tanácsos és *Kozora* Endre nyug. főjegyző, valamint *Szentlélek* Gyula és *Varga* Kálmán tanácsosok és *Benczur* Géza tiszti főügyész ellen a fegyelmi eljárást megelőző vizsgálatot rendelte el.

A hónapok óta vajdó ügy aktái már egész halmazra rugnak. A felfüggesztett tisztviselők közül *Tfirszt* Vendel és *Szönyey* István terjedelmes védekezést adtak elő, nemkülönben a tanács többi tagjai is. A vizsgálati jegyzőkönyveket most tanulmányozza Szalay László főispán.

A közgyűlés által kiküldött vizsgálóbizottság elnöke *Blanár* Béla dr. tb. főügyész hosszas indokolásban, mint azt már jeleztük fejenként 1000—1000 korona pénz-bírság kivetését javasolja. Természetes ebben az esetben a felfüggesztett tisztviselők, akik eddig csak fizetésük felét kapták, a

fizetési különbözet összegének igényétől el-
esnek. A vizsgálat alatt levő tisztviselők
mindent elkövetnek, hogy eljárásuk ment-
hető oldalát kidomborítsák.

A hosszas eljárás most végre döntő
ponthoz jut. Mint értesülünk a *fegyelmi vá-
lasztmány*, melynek tagjai *Stekker* Károly,
Markó Gusztáv, *Hamar* Ferenc, *Zágróczy*
Gyula és póttagjai *Péchy* Andor és *Rélay*
Róbert április hó 4-én délelőtt 10 órakor
Szalay László főispán elnöklet alatt összeül
és ítéletet hoz a tanács fegyelmi ügyében.

Forrongás a színügyi választmányban.

Többen leakarnak mondani.

A közgyűlési határozat miatt.

A közgyűlés szombati meglepetésszerű
határozata, mely szerint a kassai Nemzeti
Színházra kiírják a pályázatot, valamint azon
határozat is, hogy a szubvenciót felénnyire
redukálta a törvényhatósági bizottság, nagy
visszatetszést szült a színügyi választmány-
ban. Elvégre a közgyűlés azért választotta
meg a színügyi választmányt, hogy hozzáértő
férfiak szűkebb körben alaposan megtárgyal-
ják a színészet ügyét s felmentsék a közgyűlést
hosszas és sokszor tájékozatlanságon ala-
puló viták elől. Eddig úgy volt szokásban,
hogy a törvényhatósági bizottság minden
egyes adott alkalommal megnyugodott a
színügyi választmány javaslatában s nem is
volt soha bajunk a színészetrel. Most azon-
ban a közgyűlés határozata dezavualta a
színügyi választmányt, s a választmány tag-
jai közül többen ezt az indokolatlan eljá-
rást bizalmatlanságnak tekintik *s elhatározták,
hogy lisztségükről lemondanak.*

Különösen visszatetszést szült, hogy
Szauberer Béla dr. bizottsági tag, mint az
indítvány benyújtója, szintén tagja a szín-
ügyi választmánynak.

Azon az ülésen azonban, mely egyhan-
gulag elismeréssel nyilatkozott Komjáthy
szinigazgatóról s érdemeit méltatván elhata-
rozta, hogy újabb három évre pályázat nél-
kül felajánlja neki a színházat. — *Fel nem
szólalt.*

A színügyi választmányban mutatkozó
forrongást értjük és teljesen méltányoljuk.
Elvégre, ha a közgyűlés, hol nem a hozzá
értés, hanem a többség dönt, több tudást
és rátermettséget vindikál magának, ám gon-
doskodják saját felelősségre a színészet
ügyeiről. Hogy hová jutunk majd kiderül.
Annyi bizonyos, hogy a művészet iránt el-
fogulatlanul gondolkodó ember, aggódva
kérdézheti, ilyen eljárás következménye mi
lehet a jövőben?

Egy szomorú példa lebeg előttünk. A
pozsonyi színházat, a színügyi bizottság el-
lenére a közgyűlés ítélte oda Andorffy Pé-
ternek. Es egy év múltán a pozsonyi szí-
nészlet csődbe jutott. Vagy tán az kell?!

Mörk tábornok esete.

A nyiregyházi sérelem.

A M. T. I. jelenti: A sajtó mintegy két nap óta élénken tárgyal egy nyiregyházi híradást. Mörkensteini Mörk János kassai hadtestparancsnok a napokban Nyiregyháza járván, az ottani tisztikar bemutatkozása során az ott állomásozó honvédhuszárezred tisztjeinek, mikor azok szabály szerint magyarul mutatkoztak be, ridegen azt válaszolta volna:

— Diese sprache verstehe ich nicht. Abtreten.

Németiek szerint még azt is mondta volna:

Interessirt mich nicht!

Illetékes helyen azonnal intézkedés történt az iránt, hogy a kérdéses bemutatkozás körülményei a való tényállásnak megfelelően megállapítsanak és ezen eljárás során a bemutatkozás összes tanuinak, de különösen Jóny László honvédhuszárezrednek nyilatkozatából kiderült, hogy az országserzte feltűnést keltett híradás csak súlyos tévedés, vagy, a mint alig tehető fel, rosszindulatú ferdtetés útján kerülhetett ebben a formában a nyilvánosság elé.

Mörk altábornagy hadtestparancsnok a honvédtisztek bemutatkozására a következőképpen válaszolt:

— Nagyon sajnálom, hogy a magyar nyelvet nem értem. Köszönöm az uraknak hogy szintén ide fáradtak, utazásom célja főképp az volt, hogy az urakkal megismerkedjem. Nagyon köszönöm ismételt, hogy a honvédségi urak is ide fáradtak.

Amennyire alaptalan tehát a hadtestparancsnok nyilatkozatáról szárnyrakelt verzió, éppugy valótlan minden ahhoz fűzött következtetés is, nevezetesen az a további közlemény, mintha a honvédtisztek a hadtestparancsnok tiszteletére rendezett lakomán részt nem vettek volna. A valóság az, hogy a hadtestparancsnok a helyőrségi törzstisztek társaságában vacsorázott és ez alkalommal Jóny őrnagy is mint a nyiregyházi honvéd-állomás parancsnoka a hadtestparancsnok mellett foglalt helyet, aki vele az est folyamán kitüntető szívélyességgel társalgot. Mörk altábornagy különben is öt éve van Magyarországon s akik ismerik már eleve nagy kétkedéssel fogadhatták a nyiregyházi szenzációt. Mörk egyénisége kizárja az olyan nyilatkozatokat, amilyenek neki az említett nyiregyházi hírforrás szájába ad és amit az illető bemutatkozás összes résztvevői és tanúi a leghatározottabban megcáfolnak.

UJDONSAGOK.

Szindarab Erzsébet királynéről.

Betiltotta a rendőrség.

Bonn Ferdinánd a német fővárosban a „Berliner Theater“ igazgatója, író és színész, igen különös ember.

A közönség nem nagyon szerette azelőtt az ő színházát, a kritika meg éppen kifigurázta. Ekkor aztán Bonn Ferdinánd gondolt egyet — mi telhetett tőle? — nagyot ütött a kritika fejére. Kiltotta a színházából az újságírókat és klasszikus darabok helyett szenzációs rémdramákat adott elő, amelyeket ő maga tákolt össze Conan Doyle dektív novelláiból.

Egyszer a trónörökös véletlenül megnézett egy ilyen rémdramát. Nagyon megtetszett neki és másnap egy egész gránátoszázadot vitt magával. Ezeknek is nagyon tetszett a szenzációs darab. A trónörökös figyelmessé tette Bonnra a papáját, a császárt is és II. Vilmosnak ugyanaz volt a véleménye, mint a gránátosainak. Neki is nagyon tetszettek Bonn produkciói. Sőt, a darabjaiba becsempészett erkölcsös monda-

sokat, morális közhelyeket különös lelkesedéssel fogadta.

A publikum követte a császárt és csak úgy dült be a színházba. Ez a szerencse vakmerővé tette Bonnt. Darabot tákolt össze II. Lajos bajor királyról, a szerencsétlen, örült uralkodóról, a ki egy őrizetlen pillanatban a Stahrembergi tóba ugrott és ott lelte halálát.

A német darabgyáros nem átalotta az ő férce munkájába Erzsébet királynénk alakját is bevinni. Erzsébet királyné tudvalevően II. Lajosnak unokanővére volt és ebből a rokoni kötelékből Bonn egy bárgyu regényt eszelt ki. A darab szerint II. Lajos nem volt örült, hanem az udvari intrikusok tartották fogságban. A szindarab azzal végződik, hogy Erzsébet királyné így szól a királyhoz:

— Ussz át a tavon, én a tuloldalon várlak és megszabadítlak.

II. Lajos meg is próbálja, de belefulad a tóba.

Ezt a kinosan együgyű drámát ma — mint tudósítónk Berlinből jelenti — a berlini rendőrség Vilmos császár egyenes parancsára betiltotta. Erzsébet királynénak, a kinek emlékét két nemzet gyermekei kegyelettel őrzik nem szabad színpadra kerülnie és nem is kerülhet oda.

— **Nagyhét.** A katolikus egyház nagyhete ma szerdán kezdődik a délután 4 órakor tartandó lamentációval. Másnap — zöldsütörtökön Glóriát intonál a pap, zselé-tárt bug az orgona, egyet csendül még a harang s azzal megkezdődik a — passiógyásza. Lebontják az oltárok díszét, üresen marad a Szentségtartó, szomorúság borul a hívőkre. Megújul az ájtatos lélekben az isteni tragédia. Egyszerű szürke palástban a megalázkodás példáját követi az egyházfedelem s 12 szegény aggastyán elé járul, megmossa, megcsókolja lábaikat. Előbb még megszentelik az egyház olaját, a papszentelő krizmát. Délután megismétlődnek Jeremiás siralmi, a zokogó, a hazáját, az emberiséget sirató örökszép ének. Fenn a toronyban pedig az elnémult harang helyett, tampa kelep szólal meg, hirdetvén a kereszténység gyászát.

A domban nagyheti szertartásokat kezdve a nagycsütörtöki ünnepélyes szentmise, olajszentelés és lábmossással Fischer-Colbrie Ágost dr. püspök végzi. Nagypénteken a szent beszédet magyar nyelven délelőtt P. Lőrinc domonkos-rendi atya, d. u. tót nyelven Lesskó István prelátus-kanonok tartja. A nagyszombati szentmisét, a föltámadási szertartást és a husvétvasárnapi ünnepi szentmisét ugyancsak Fischer-Colbrie Ágost püspök celebrálja. Husvét vasárnapján a domban az ünnepi szt. beszédet Kozora Endre protonotárius tartja. Szerdától kezdve, nagycsütörtökön nagypénteken fél 4 órakor a lamentációkkal (Jeremiás siralmi) a kispapok énekkara énekl. Nagyszombat reggel 7 órakor tűz és keresztút szentelés, husvét vasárnapján 7 órakor pászcha szentelés a dombban. A feltámadási szertartások sorrendje a következő: Nagyszombat délután 1 órakor Kálváriai templom, 2 órakor Rozália, 3 órakor Erzsébet téri templom, 4 órakor Domonkosok, 5 órakor Apácák, 6 órakor helyőrségi, 7 órakor Premontrai templomban és 8 órakor a Dombban.

— **Elhunyt ref. lelkész.** Fertőszalmási Varga József a szikszói ev. ref. egyház lelkesze, takarékpénztári igazgató és Abauj-Torna vármegye törvényhatósági bizottságának tagja e hó 23-án hosszas szenvedés után, élete 71-ik évében elhunyt. Az elhunyt, mint nőtlen ember vagyónából mintegy 30000 koronát jótékony célra adományozott. Tegnap temették a szikszói közönség nagy részvéte mellett.

— **Tiszti caroussel Kassán.** „A helyőrség tisztí kara, hölgyek részvételével folyó évi április hó 27 és 28-án a Rákóczy-kör-

uti tüzér fedeles lovardában nagy lovas (Carousselt) játékot rendez jótékony célra, mely előadásokra a közönség figyelmét annyival is inkább felhívjuk, mivel az érdekes lovas játék, jótékony célja mellett, különösen változatos műsort fog nyújtani. Még pedig: Női és férfi négyes, Rokokó jelmezben. Jeude Barra. Vivás lóháton. Tandem hajtás 2 és 3 lóval. Mester hajtás egy üteggel stb. Régi jelmezben. Jegyek előjegyezhetők Quirsfeld János ur üzletében, mint az előjegyzésekből látható, az érdeklődés már is nagy.

— **Istentisztelet.** Az izraelita anyahitközség Rákóczi-köruti templomában a peszschach ünnepi istentiszteletek a következő sorrendben fognak megtartani: folyó hó 29-én péntek este fél 7 órakor, 30-án szombaton reggel fél 9 órakor; ezen alkalommal magyar hitsházák is lesz; ugyanaznap este fél 7 órakor, 31-én vasárnap reggel 9 órakor.

— **Részeg pincérlány.** Az elmúlt éjjel a rendőrségen épületes látvány játszódott le. A mézáros utcán, az ügyeletes rendőrőrszem a földön fetregve, botrányosan részeg állapotban találta Medveczky Gizella pincérlányt. A rendőr a holtészeg lányt nem bírt s kénytelen volt a részegszállító targoncára helyezni a kaszírnyót, aki persze éktelen sivalkodást és lármát csapott a rendőrségen. Az ügyeletes tiszt a részeg kaszírnyót a rendőrségi fogházba záratta, hogy ott aludja ki mámorát. Ez a felháborító eset ugyancsak alkalmas arra, hogy a főkapitányt alapos rendszabályok igénybevételére bírja. Mi türes tagadás Váczy József gyöngye erélylyel kezeli az éjjeli kávéházak ellenőrzését. Annyi a pincérlány, a zugkávéház s ezekben a meg nem engedett erkölcs-telen tivornya, hogy elérkezett már ideje annak, hogy a közbiztonságra, a közegészségre és közkereskedésre veszélyes állapotnak végett vesse.

— **Megőrült a fogházban.** Matisz Pál rovott multu csavargót tegnap szállították be a kassai fogházba. Csak egy éjszakára zárták el, másnap tovább toloncolták volna a városból, illetősége helyére. Am alig volt néhány órája a rendőri fogházban őrlöngeni kezdett. A feldühödött ember állatias hangon üvöltött, majd aki közelébe ért, azt rugta, harapta, fojtogatta. Arckifejezése e közben valósággal megrémítő volt. A rendőri fogház őrmestere jelentést tett az őrlöngő ember viselkedéséről, mire az orvos megállapította, hogy Matisz Pálon kitört a téboly. A szerencsétlen embert a mentők a kassai közkörház megfigyelő osztályába szállították.

— **Nagy hóesés a Szepességen.** Szepesbela és Szepesófalú községek között a napokban oly nagy havazás volt, hogy a hóesés következtében az utak teljesen járhatatlanok. A postai közlekedés is, a két község között megakadt.

— **A belügyminiszter és a kivándorlás.** Andrassy Gyula gróf belügyminiszter a hadmentességi díjjal tartozó kivándorlók utlevele dolgában Abauj-Torna alispánjához és Kassa város rendőrkapitányához körrendeletet intézett, amelyben elrendeli, hogy abban az esetben, ha a hadmentességi díj fizetésére köteles egyén meghatározott időtartamra szóló külföldi utazási engedelemért folyamodik, az utiokmányt csak akkor adják ki, ha az illető az utiokmány érvényességének idejéig járó díj lefizetését igazolja. A belügyminiszter e körrendeleten kívül még egy elvi jelentőségű határozatot is hozott a kivándorlás korlátozására. E határozat ezt mondja: Az a körülmény, hogy valaki elszegődött cseléd vagy elszerződött mezőgazdasági munkás, a kivándorlásra kért utlevél kiállítását és kézbesítését nem hátráltathatja. A kivándorlásról szóló törvény azonban a cseléd és gazda, meg a munkaadó és mezőgazdasági munkás között való jogviszonyról szóló törvényeket semmiféle vonatkozásban nem érintette. Ebből folyólag az utlevél birtokában levő elszegődött cseléd és az elszerződött mezőgazdasági mun-

kások egyáltalán nincsenek fölmentve a szerződésükben elvállalt köteleességeik teljesítése alól. Az utlevél kiállítására hivatott hatóságok tehát az utlevélért folyamodó cselédeket és mezőgazdasági munkásokat figyelmeztetik, hogy a tervezett kivándorlással törvényesen létrejött szerződésüket szegnék meg s arról is értesítsék őket, hogy elvállalt köteleességeik teljesítésére a birtokukban levő utlevélükre való tekintet nélkül hatóságilag is kényszeríthetők.

— **Siketnémák felvétele.** A siketnémák áll. s. kecskeméti intézetébe az 1907—908. tanévre nem- és valláskülönbség nélkül felvétetnek olyan 7 től 10 éves koru siketnéma gyermekek, kiknek a siketségén kívül más testi vagy szellemi fogyatékoságuk nincs. Felvételért a legszegényebb szülők is folyamodhatnak, mert az intézet igazgatósága módját ejti annak, hogy a vagyontalan szülők gyermekei is bejussanak az intézetbe. Rendes eltartásdíj évi 160 kor. Módosabb szülők gyermekei megegyezés szerint helyeztetnek el. Felhívjuk még a szülők figyelmét arra a körülményre is, hogy az intézettel kapcsolatosan egy országos jellegű kertészeti továbbképző iskola felállítását tervezik, amelyben intézetet végzett növendékek a kertészet minden ágában és a szőlő-, gyümölcsenyésztésben és selyemtermelésben fognak kiképeztetni. Bővebb felvilágosítással szívesen szolgál az intézet igazgatósága.

— **Öngyilkos kereskedő.** Schneider Gyula merényi (Szepesmegye) kereskedő pillanatnyi elmezavarásban felakasztotta magát. Mire végzetes tettet észrevették, már halott volt.

— **Ártalmatlanná tett elmebajos.** Weisz Sámuel mielőtt Kassára jött volna lakni, Nagymihályból Amerikába vándorolt. Azonban viselkedése már a hajón szembe ötlött s Ellis Island szigetén megvizsgálva, mint elmebajost visszaküldték. Kassára érkezett, ahol időközben itt letelepedett feleségét megakartá ölni. Az életveszélyes fenyegetések elől az asszony csak nagy nehezen birt megmenekülni. A rendőrség, most Weisz Sámuel elfogta s megfigyelés végett a kórházba szállította.

— **Roosevelt unokahuga színpadon.** Berlini tudósítónk táviratozza, hogy Maud Roosevelt, az Egyesült-Államok elnökének unokahuga az elberfeldi városi színházhoz szerződött. A fiatal leány Elzát énekelte Lohengrinből és annyira megnyerte a városi színház igazgatójának tetszését, hogy nyomban szerződte a jövő szezorra.

— **Zátonyra jutott hajó.** Rivából táviratozzák, hogy a Gailo gőzös vasárnap délelőtt Tremosine mellett zátonyra jutott és léket kapott. A nagy zavarban sok ember vízbe esett. Heten meghaltak, a többieket a halászok megmentették. A vihar megszünt.

— **Strasznoff.** Zágrábból jelentik nekünk: Strasznoffot elszállították a lepoglávai fegyintézetbe három évi fegyházbüntetésének eltöltése végett. Négy csendőr kísérté Strasznoffot, aki elegáns polgári ruhát viselt, de kezéről levették az arany karkötőket és helyükbe vas bilincseket vertek. A mikor megkötötték, így szólott:

— Tehát még ettől sem kímélnék meg!

A börtön személyzetétől nagyon melegen búcsuzott el. A pályaudvaron sok kíváncsi ember verődött össze, de Strasznoff gyors léptekkel besietett a kocsiszakaszába és elrejtőzött a leeresztett ablakfüggöny mögé. A vonat elindulásakor az ablakhoz lépett és kezével intve azt kiáltotta:

— Zbogom!

Lepoglávába délután két órakerkezett s ott a fegyházigazgató vette át. A fegyházban mindjárt levették róla polgári ruháját és fegyencruhába bujtatták.

A nagy fejedelem.

— *Levél a szerkesztőhöz.*

Kedves barátom! Kérdést intéztél hozzám aziránt, hogy a ma színrekerülő drámában szóba kerülő „Nagy fejedelem” alakja, ha csak távoli vonatkozásokban is, ha csak sejtetve is — nem egy magyar hazafiás hős, nem például Rákóczi Ferenc alakját példázza-e? Azzal a nyíltsággal felelek, melyet igen gyakori együttlétünk, magános éjszakai beszélgetéseink során megszoktam.

Ha valamely tényleg létezett fejedelem alakjáról volna szó — nem haboznék azzal, hogy a hőst nevével nevezem. Sőt a jövő terveim között éppen jelentékeny helyet foglal el az, hogy a történelem ismert s kevésbé ismert alakjait a modern tudományos szempontból mérlegelve elevenítem meg. Pokolba az ostoba frázisokkal, a hazug tirádákkal, a becstelen hamisításokkal, melyekkel körülkerítették ezeket az alakokat, kiölvén belőlük minden emberi indulatot, s csupán frázisokat ordító bábokká aljasítva őket. Milyen érdekes, milyen szép volna a történelem nagy eseményeit az igaz, sokszor kicsinyes emberi indulatok redőjéből magyarázni — mint ahogy például Strindberg tette!

De Rákóczihoz még így sem lehet hozzáférni. Nagy, őszinte, igaz lélek volt. Olvasván naplóit, azokból egy meleg, nagy lélek lehellete csap feiénk — milyen tévedés volna azonosítani próbálni őt azzal a fejedelemmel, amelyről darabomban szó esik, a zsarnok, vérengző, bestiális uralkodóval.

Mert voltak és vannak ilyenek szép számmal. Az én fejedelmem a képzelet tágas birodalmából van véve, — de a valóság birodalmaiban is uralkodtak népeket egymásra uszító, vad csatákban, ezeryi ember halálán kedvüket töltő zsarnokok. Kultuszuknak, ostoba dicsőítéseknek véget kell egyszer vetni. Ha tendencia van a darabban, ebben csucsosodik ki s nem hiszem, hogy az igazságot szomjuhozó, az elnyomott népmilliók felszabadulásán fáradozó minden szabad gondolkodású ember egyet ne értene velem ebben.

Szíves üdvözléssel

régi hived

Lengyel Menyhért.

Színház, művészet.

Heti műsor.

Szerdán, március 7-én, A nagy fejedelem. (Lengyel Menyhért színművének premierje.)

Csütörtökön, március 28-án, A nagy fejedelem.

Pénteken, március 29-én, nincs előadás.

Szombaton, március 30-án, nincs előadás.

A karszemélyzet jutalomjátéka.

A drótoslót. A színház tegnap este egy immár divatba jött látványt nyújtott, zsufozt és pötszékekkel megerősített nézőterével. Ma-holnap el sem tudjuk képzelni másképen a színházat, — mint ilyen roska-dásig megtelt páholyokkal és erkélyekkel, telt földszinti széksorokkal. Es így is volna rendjén tulajdonképpen. Azért színház, hogy megteljen, azért darab, hogy megnézzék! Az embernek szinte nótára kerekedik a kedve. Igaz, hogy ebben a tegnapi előadásnak is része van, mert olyan derűs, vidám hangulat, olyan ragyogó jókedv áradt a színpadról a telt széksorok felé, mintegy viszonzásképpen azért a jó estéért, amit a telt ház szerzett a derek karoknak, — hogy még a mi tollunk is vidám szóra perdül.

A karok jutalomjátéka tehát beütött, a mi igen örömdetes esemény. És ebben nagy része van a második felvonás keretében bemutatott kabaret résztvevőinek. Fáy Flóra és Etsy Emilia mint operettdivák, Faragó Ödön mint Miss Allan imitátor, Nagy Gyuláné meg Révi Vilma mint egy bájos táncos-

pár igazán megfelelt annak a nagy vára-kozásnak, mely megtöltötte a házat. Az előadás maga is igen jó volt. Faragó (Pfefferkorn) és Nagy Gyula humora sem tévesztette el hatását, Diósi Nusi és Nagy Aranka bájosak voltak. Közönség és jutalmazottak meglehetősen hagyták el a színházat, ami a költői igazságszolgáltatásnak az életben való helyes alkalmazhatóságát jelenti.

— **Czobor Ernő.** Még vasárnap este búcsuzott el Czobor Ernő a kassai közönségtől, de tegnapi számunkban, helyszüke miatt nem regisztrálhattuk búcsufellettét. Nem baj. Megtesszük ma. Nem mulik a dolog egy napi késedelmén, hiszen Czobor még azután is soká fog beszélgetni magáról mikor már régóta nem lesz körülünkben. Szerepléseinek méltatása tehát aktuális marad.

Czobor Ernőt főleg jellemző. A színház világában az ő neve fogalom. Azzá lett ittműködésének ideje alatt. Czobor Ernő a fiatalságot jelenti, a romlatlan, mesterkéletlen, természetes, hogy úgy mondjam rusztikus ifjúságot. Az ő természetes egyéniségét nem savanyítja meg semmiféle mimelt póz, nem teszi fanyarrá hiu önteltség, nem torzítja el felfuvalkodott nagyozolás.

Ő Czobor Ernő maradt a színpadon is, amit azonban nem úgy kell érteni, hogy szerepeibe nem éli be magát, de sőt, hogy beléviszi mindegyikbe a maga egészséges mivoltának egy-egy porcikáját. Így azután modern tud lenni ott, hol ezt kívánja meg tőle a szerepe, anélkül, hogy uton-utfélen a szecesszió ultra színeiben mutatkoznék, viszont józanul eredeti marad és ment a tulajdonságoktól ott, ahol tősgyökeres típusokat kell alakítani. Ez a kiváló alkalmazkodási képesség a fiatalság győzedelmes erejében, bírja a magyarozatát és Czobornak annyira sajátja, hogy a mulandóságtól nem kell féltetnie, mert idővel nem hogy elvesztené, de éppen megerősödve fogja a magáénak vallhatni.

A természetet pedig szereti az ember és mindent ami természetes, tetszésével honorál. Ez a művészi siker titka, melyet nem tudom öntudatosan vagy öntudatlanul-e, — de Czobor Ernő igen jól ismer. Ugy hiszem azonban, hogy Czobor Ernő az önismeret azon fokán áll, ahol az ember tudatában van egyénisége értékének; erre enged következtetni legalább az a szerénység, mely szintugy sajátja Czobornak, mint a művészi kvalitások. Az az ember pedig, aki ismeri önmagát, soha sem tér le az egészséges fejlődés útjáról, mely szabály megnyugtató akkor, midőn egy ilyen szép művészi pályára induló fiatal embertől veszünk búcsút. Ezért reméljük, hogy Czobor Ernővel találkozunk még és előre is örvendünk a viszontlátásnak. (r.)

Jégbehütött

friss tengeri halak

mától fogva a **Domonkos-téren**

e célra felállított halpavillonban

kilónként 50 krajcárért

kaphatók.

Utasítási könyvecske a tengeri

halfőzésre ugyanott kapható.

Ház eladó

József-utca 22. számú ujonnan épült nagy kerttel nyárilak kuglizóval eladó. Bővebbet Sas-utca 4. szám alatt.

Pályázati hirdetmény.

A „Kassai Autonóm Katholikus Kör“-nél betöltés alá kerülő I. és II. osztályu szolgálai állásra pályázatot hirdetek.

Az I. oszt. szolgálai állás jövedelme évi 720 korona fizetés, természetbeni lakás és fűtés,

a II. oszt. szolgálai állás évi jövedelme 480 korona fizetés.

Felhivatnak mindazok, kik ezen állásra pályázni ohajtanak, hogy eddigi alkalmaztatásukat igazoló bizonyítványokat, kérvényüket 1907 március hó 29-ig Ferdinándy Gyula igazgatónál (Kassa, vízi-utca 3. szám I. emelet) lehetőleg d. u. 2—3 óra között és pedig személyesen nyujtsák be, annyival is inkább, mivel a később jelentkezők figyelembe nem fognak vétetni.

Kassa, 1907. évi március 23-án.

A Kassai Autonóm Katholikus Kör Igazgatósága.

MAGYAR ÁLTALÁNOS HITELBANK.

Teljesen befizetett részvénytőke: 60,000,000 K.
Tartalékalap 30,500,000 „

A MAGYAR ÁLTALÁNOS HITELBANK KASSAI FIÓKJA
Fő-utca 12. I. emelet.

Foglalkozik a bankszakmába vágó összes műveletekkel.

Betéteket tőkekamat-
adómentesen 4%-kal

kamatoztat.

Hivatalos órák { d. e. 8 $\frac{1}{2}$ —12-ig.
d. u. 2 $\frac{1}{2}$ —4-ig.

A színművészek figyelmébe!

1. Ertl Bertalan: *Physiognomiiai tanulmányok.* (Emberi arcisme.)
2. Dr. R. Hellbach: „Die Kunst Schauspieler zu werden“ és
3. Fr. Altmann: „Die Maske des Schauspielers“ *kitűnő maszkírózási című művek.* — Mind a három együttvéve **5 forintért eladó.**

Hol? megmondja lapunk kiadóhivatala.

Kiadó: Murányi József.

Alapított 1844.

Alapított 1844

KASSAI TAKARÉKPÉNZTÁR

a székesegyházzal szemben, (saját házában.)

cs. és kir. szab. Triesti Általános Biztosító Társaság
(Assicurazioni Generali)

Magyar Jég- és Viszontbiztosító részvénytársaság és
Első O. Általános Baleset Ellen Biztosító Társ. főügynöksége.

Takarék betétek könyvecskére és folyó-számlára. Váltak és kisorsolt értékpapírok leszámítása, beszedése.

Kölcsönök váltóra, házra, földbirtokra, értékpapírokra és folyószámla alakjában.

Értékpapírok, okmányok, ékszerek megőrzése.

Váltóüzletében értékpapírok, külföldi pénzek vétele és eladása tészelei árfolyam szerint.

Közbenjárás katonai házassági óvadékok letételénél.

Külföldi és vidéki szelvények, chequek beváltása és beszedése.

Osztálysorsjegyek eladása.

Hitellevelek és pénzáttalálás bármely külföldi városba csekély díj mellett.

Safe Deposit pénzszekrények.

Postai megbízások azonnal elintéztetnek és fölvilágosítások készséggel adatnak.

KASSAI NÉPBANK R.-T.

Fő-utca 22. szám I. emelet (saját ház.)

foglalkozik bankszakmába vágó összes ügyletekkel. — Betéteket kamatoztat betétkönyvecskéik ellenében és cheque-számlán **adómentes**

4%-kal

a legelőnyösebb visszafizetési módokat mellett. Váltakat, kisorsolt értékpapírokat leszámítol. Folyószámlahitelt engedélyez fedezet alapján. Értékpapírokat, külföldi pénznemeket vesz és elad. Szelvényeket díjtalanul vált be. — **Felvilágosítások készséggel adatnak.**

BAUERNEBL ÉS FIA, KASSA

SÖRFÖZDE ÉS MALÁTAGYAR.

Telefon: 78. KASSA Alapított 1857.

Termeli a legjobb minőségben a következő söröket:

KIRALY SÖR **KORONA SÖR** **SÖTÉT BAJOR-SÖR**

Legújabb műszaki berendezéssel és mesterséges pincehűtéssel felszerelve.

Nagyobb küldemények saját jéggel hűtött sörszállító-kocsijainkban szállítanak. — A különböző minőségű sörök szállítása palackokban is történik.

Bővebb felvilágosítással, nemkülönben árjegyzékkel kívánatra a serfözde készséggel szolgál.

Royal nagyétteremben kizárólag e sörfözde söre mérotik ki.

Nyomatott VITÉZ A. UT. KASSA